Bijlage 1: Afwegingskader anticipatie voorstel tot wijziging Wbni

Afwegingskader
Ten behoeve van een beslissing van de MinJenV over anticipatie op het wetsvoorstel moet aan de hand van onderstaand afwegingskader door het NCSC worden beoordeeld of er sprake is van een uitzonderlijke situatie. Van een uitzonderlijke situatie is sprake in geval van zwaarwegende redenen van maatschappelijke aard, waarin het ter voorkoming of beperking van nadelige maatschappelijke gevolgen noodzakelijk wordt geacht om het NCSC in afwijking van de wet, conform de regeling van het wetsvoorstel, aan OKTT's van andere aanbieders (dan die binnen de doelgroep van Rijk en vitaal) of individuele andere aanbieders dreigings- en incidentinformatie te laten verstrekken.

Dit afwegingskader betreft een opsomming van elementen die door het NCSC worden meegewogen in het kader van bovenbedoelde beoordeling én de vragen die in het kader van die beoordeling dienen te worden beantwoord. De afweging is kwalitatief van aard en casuïstisch. Onder verschillende omstandigheden kan de beoordeling aan de hand van dit kader verschillende uitkomsten hebben. Dit neemt echter niet de noodzaak weg om de beoordeling in alle gevallen conform dit kader te laten geschieden en in die zin uniformiteit bij de beoordeling te bieden. Uitgangspunt bij beoordelingen aan de hand van dit kader is, dat hoe meer van onderstaande punten door een casus worden geraakt, hoe zwaarder het belang is dat is gemoeid met het overeenkomstig de regeling in het wetsvoorstel informeren van andere aanbieders of hun schakelorganisaties (OKTT's).

De uitkomst van de beoordeling door het NCSC aan de hand van onderstaand afwegingskader zal per casus ter akkoord aan de MinJenV worden voorgelegd, indien die uitkomst luidt dat er naar het oordeel van het NCSC sprake is van een uitzonderlijk geval in bovenbedoelde zin. Naast de uitkomst van de beoordeling zullen daarbij in elk geval per specifieke casus de volgende elementen worden toegelicht, die zijn meegewogen bij de beoordeling:

1. om welke kwetsbaarheid/dreiging/incident het gaat en welke hard- of software het betreft (inclusief kennis over in welke mate en eventueel ook waar het betreffende product gebruikt wordt);
2. een inschatting van de (potentiële) impact van de kwetsbaarheid/dreiging/incident;
3. de betrouwbaarheid van de bron informatie;
4. welke/wat voor soort informatie (bijv. "lijst met kwetsbare IP-adressen" het NCSC gelet hierop wenst te delen;
5. met wie het NCSC deze informatie wenst te delen en wat het verwachte effect daarvan is;
6. eventuele alternatieven voor het delen van de informatie zoals bv. het delen van minder of andere informatie (maar wel conform de huidige wettelijke kaders) of het doorverwijzen naar een ander (overheids)loket dat de informatie wel kan delen in plaats van het NCSC;
7. het, op basis van het hiervoor geformuleerde, advies van het NCSC aan de minister.

Het moet gaan om informatie, waaruit een dreiging, een risico of een kwetsbaarheid volgt, en er is sprake van:

☐ geen of inadequate mogelijkheden om andere aanbieders op een andere, voor eventueel andere betrokken organisaties of betrokkenen minder ingrijpende, wijze in te lichten over een dreiging of een incident
Hierbij valt te denken aan:

- *informatieverstrekking door middel van een algemene voorlichting in de vorm van bv. een doelgroepenbericht, berichten via Twitter of andere socials e.d., waarmee een vergelijkbaar effect kan worden bereikt als met een meer rechtstreekse benadering;*
- *informatieverstrekking door tussenkomst van een bij ministeriële regeling aangewezen CERT, of andere krachtens de Wbni aangewezen schakelorganisatie;*
- *informatieverstrekking waarbij persoonsgegevens en/of andere vertrouwelijke tot aanbieders herleidbare informatie niet worden verstrekt en van die verstrekking een vergelijkbaar effect als dat van verstrekking inclusief die gegevens kan worden verwacht.*

☐ een (zeer) grote kans op (manifestatie van) een dreiging of een incident

Hierbij valt te denken aan:
- *een high/high kwetsbaarheid,*
- *een al actieve actor die voldoende bereid is en over kennis en middelen beschikt;*
- *een breed beschikbare proof of concept (PoC) of andere exploit;*
- *een leverancier die geen of onvoldoende maatregelen treft;*
- *een voor veel partijen 'onbekende' leverancier;*
- *een essentiële partij in een veelvoorkomende keten etc.*

☐ een ernstige tot zeer ernstige mate van de (potentiële) impact

Hierbij valt te denken aan:
- *een product dat bij veel organisaties of individuen in gebruik is;*
- *een product dat op essentiële/kritieke punten in gebruik is, waardoor deze raakt aan de continuïteit van bedrijfsvoering en processen;*
- *gevallen waarbij het aannemelijk is dat indirect schade ontstaat bij aanbieders in de doelgroep van het NCSC (Rijk, vitaal);*
- *gevallen waarbij het aannemelijk is dat (indirect) schade ontstaat bij andere aanbieders (dan Rijk en vitaal) of burgers, waarbij geldt dat hoe groter de omvang van de groep, hoe zwaarder dit weegt (bijv. 1000; 10.000 of 100.000 enz.);*
- *gevallen waarbij het aannemelijk is dat deze leidt tot fysieke, maatschappelijke of economische schade, waarbij geldt dat hoe groter de omvang van de potentiële schade, hoe zwaarder dit weegt (bijv. mogelijke schade= €1.000.000,-; €10.000.000,-; €100.000.000,- enz.).*

☐ de bron/herkomst van de informatie is solide

☐ er is sprake van een mate van politieke of bestuurlijke gevoeligheid

Hier valt te denken aan:
- *Er is sprake van 'high-profile' slachtoffers/instanties, zoals politici, politieke partijen, bestuurders e.d.*
- *Er is sprake van internationale/diplomatieke belangen die raken aan de positie van JenV (NCSC, etc.) of andere onderdelen van de Rijksoverheid.*
- *Slachtoffers zijn medeoverheden/semi overheden, samenwerkingsverbanden, of andere organisaties die buiten de doelgroep van het NCSC vallen;*
- *Er zijn vergelijkbare gevallen waarin eerder op deze manier gehandeld is;*
- *Er zijn vergelijkbare gevallen die eerder media of politiek en aandacht hebben gehad;*

☐ geen contra-indicaties

Hierbij valt te denken aan:
- *Gevallen waarbij sprake is van een zodanige omvangrijke set aan gegevens, dat daarmee een groot aantal natuurlijke personen zijn te herleiden;*
- *Gevallen waarbij sprake is van een zodanige set aan data, dat daaruit gedrag van individuen op een betrekkelijk eenvoudige wijze kan worden achterhaald;*